

Voor een willekeurig 'lid' van de OD hield tot op dat moment het 'lidmaatschap' van de organisatie niet veel meer in dan dat hij wist dat zijn naam en adres ergens genoteerd stonden en dat men, als de bevrijding daar was, een beroep op hem zou doen. Op regelmatige tijden, misschien eens in de week of eens in de maand, kwam een boodschapper hem vertellen dat de oude consignes nog golden. De meer actieven onder de leden kwamen tegen die dadeloosheid in verzet. 'De grootste moeilijkheid van de Ordendienst is', aldus begin '42, na aankomst in Engeland, een kaderlid uit Alkmaar, 'dat de mensen niets te doen hebben dan afwachten. Een ieder wil juist nu reeds iets actief tegen de Duitsers doen.'¹ Het zal wel met die behoefte aan actie samengehangen hebben dat binnen de organisatie geruchten de ronde deden dat men voor de eindstrijd al fabelachtige hoeveelheden wapens bijeengebracht had. Dat was fantasie. 'Met de bewapening', aldus Bührmann, 'was het in dit stadium in Amsterdam slecht gesteld. Behalve over een aantal pistolen beschikten wij over 5 geweren, 73 handgranaten en 9 mitrailleurs'; er werden ook primitieve vlammenwerpers geconstrueerd.² In Noord-Holland bezet men '2 mitrailleurs, 8 pistolen en een paar jachtgeweren.'³ 'We zouden 300 zware mitrailleurs hebben', deelde in Engeland een OD'er uit Utrecht mee, 'ik heb deze echter nooit zelf gezien.'⁴ In Heerlen bezat de OD-commandant voor het mijnndistrict 'ongeveer 60 pistolen en een betrekkelijk gering aantal geweren en karabijnen', plus nog wat wapens die men van kleine groepjes overgenomen had.⁵ 'Een tijd lang', aldus Dogger, 'probeerden wij zelf geweren te maken die samengesteld werden uit artikelen die nog te verkrijgen waren: ons ontbraken echter de werkkrachten en het geld. Hetzelfde was het geval met de fabricatie van handgranaten uit conservenblikjes.'⁶

Er vielen bij het oprollen van ettelijke OD-formaties de Duitsers dan ook niet veel wapenen in handen: in totaal in het gehele land tot in de lente van '42 4 lichte machinegeweren, 50 geweren, 38 karabijnen, 130 pistolen, 150 handgranaten, 'sowie vieles andere Material' – maar dat kunnen dan

¹ 'Mededelingen, gedaan door J. A. Risseeuw, op 16 december (1941) uit Nederland vertrokken' in (dep. van justitie, Londen) Politiebuitendienst: 'Uittreksels uit rapporten van Engelandvaarders over het verzet, herfst 1940–herfst 1942', p. 100 d. ² J. Chr. Bührmann: 'Het Algemeen Hoofdkwartier maakt bekend . . .' (z.j.), p. 15–16 (Doc II-340, b-1). ³ 'Mededelingen, gedaan door G. Gouman, op 18 december 1941 uit Nederland vertrokken' in: 'Uittreksels uit rapporten van Engelandvaarders', p. 100 o. ⁴ 'Mededelingen, gedaan door J. Jansen, op 20 november 1941 uit Nederland vertrokken' (a.v., p. 98). ⁵ 'Mededelingen, gedaan door F. J. Molenaar, op 11 november 1941 uit Nederland vertrokken' (a.v., p. 88 g).

⁶ G. A. Dogger: Rapport (14 mei 1942), p. 21.